

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

FOTÓRÉSZLETEK JOGOSULATLAN FELHASZNÁLÁSA

SZJSZT-23/07/1

A Fővárosi Bíróság megkeresése

A megkereső által feltett kérdések

1. A szakértő állapítsa meg, hogy a felperes által készített falinaptárakon szereplő képek szerzői műnek fogadhatóak-e el!

2. Állapítsa meg a szakértő, hogy a felperes által készített falinaptárakon szereplő képek vagy azoknak egy-egy része került-e felhasználásra az alperes promóciós anyagaiban szereplő képekhez!

Az eljáró tanács szakvéleménye

Ad 1.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. §-ának rendelkezéseiből kiindulva vizsgáltuk meg a felperes által benyújtott eredeti falinaptárak egy-egy (összesen három) példányát, az azokon szereplő fotókat abból a szempontból, hogy megfelelnek-e az Szt. 1. §-ában foglalt feltételeknek.

Az Szt. 1. § (1) bekezdése szerint „Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.” A megtekintett alkotások/fényképek művészeti alkotásnak minősülnek. Az 1. § (2) bekezdése példálózó felsorolással jelöli meg a szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásokat, s az *i*) pontba tartozik: „a fotóművészeti alkotás”.

Az 1. § (3) bekezdése első mondata szerint: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó, egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg.” A fotók egyéni és eredetiek, s a peranyagból egyértelműen megállapítható, hogy azokat a felperes készítette.

A per adatai szerint a felek 1995-ben, tehát még az 1969. évi III. törvény hatálya alatt kötöttek megállapodást, s 1996-ban meg is jelentek az alperes által forgalmazott sörök reklámképeivel a falinaptárak. Tekintettel azonban arra, hogy a joggyakorlat és a jogtudomány korábban is egységes volt abban, hogy alkotásnak az önálló, eredeti (egyéni) gondolati tartalmat kifejező mű minősülhet – s esetünkben ilyenekről van szó – a kérdésre adott válasz mindkét szerzői jogi törvény hatálya alatt azonos: a képek szerzői műnek minősülnek, szer-

zői jogi védelem alá tartozó, magas színvonalú esztétikai követelményeknek is megfelelő, professzionális alkotásokról van szó.

Az alperesi beadványban szereplő „tárgyfotó” kifejezés nem dönti és nem is döntheti el azt a kérdést, hogy az adott kép szerzői jogi védelem alá tartozik-e, vagy sem. Egy adott tárgyról készülhet a szerzői jogi védelmet elérő szintű kép, s az is előfordulhat, hogy nem jön létre ilyen alkotás. Ez esetben a képek szerzője egyéni látásmódot is tükröző, nívós műveket hozott létre.

Ad 2.

Erre a kérdésre is egyértelmű a válasz: a július–augusztusi, illetve a november–decemberi falinaptárakon szereplő képekből került a két sörrel telt pohár kiemelésre, és jelentek meg a poharak az alattuk lévő alátétdarabbal együtt, más-más háttér elé helyezve az étlapokba elhelyezett reklámképeken.

A sörrel teli poharak azonossága teljes körű az eredeti falinaptárakon és a promóciós anyagokon. Ez a körülmény szabad szemmel történő vizsgálattal is jól megállapítható, miután az közismert tény, hogy a sörhab formája a teli pohár tetején és a vízcseppek elhelyezkedése az üvegpohár oldalán akaratlagos úton nem ismételtető meg, a véletlen azonosság pedig kizárható. Ily módon más nem történhetett, mint hogy a promóciós képek készítője a söröspoharak eredeti, a falinaptárakon szereplő képeit alkalmazva és más hátterek elé helyezve használta fel azokat.

A bírósági végzésben rögzítésre került, hogy az alperes kizárólag a naptárakban és egy alkalommal volt jogosult megjeleníteni a képeket, így leszögezhető, hogy a promóciós anyagban megjelent pohárképek az alkotó hozzájárulása nélkül kerültek 2002-ben felhasználásra.

Az eljáró tanács megvizsgálta az idézés és az átdolgozás jogi lehetőségeit is. Az új Sztj. értelmében fotóművészeti alkotás felhasználása esetében a mű részletét nem lehet idézni, tehát szabad felhasználásról nem beszélhetünk [67. § (5) bekezdés], továbbá az átdolgozás, – vagy átdolgozás engedélyezése más számára – is a szerző kizárólagos joga.

Dr. Debreczeni Ferenc, a tanács elnöke
Dr. Győri Erzsébet, a tanács előadó tagja
Markovics Ferenc, a tanács szavazó tagja

A FILMELŐÁLLÍTÓ FOGALMÁNAK ÉRTELMEZÉSE

SZJSZT-28/07

A Fővárosi Bíróság megkeresése

A megkereső által feltett kérdés

Az Szjt. 63. § (3) bekezdésében meghatározott filmelőállító fogalmát lehet-e úgy értelmezni, hogy az kiterjed az olyan szervezetekre is, amelyek pusztán anyagi/pénzügyi hozzájárulást, illetve finanszírozást biztosítanak, vagy pusztán mint megrendelő fizetnek ellenértéket a film tényleges gyártójának.

A nemzetközi és a hazai filmszakmai gyakorlat alapján milyen szempontok szerint lehet meghatározni egy koprodukcióban, illetve megrendelésre készült filmalkotás esetében a 64. § (3) bekezdés szerinti film-előállítói minőséget.

A szakértői bizonyítást kérő I. r. alperes a kérelmében hivatkozott a szakértői testület korábban készített – 42/06/1 számú – szakértői véleményére azzal, hogy azt vegye figyelembe a szakértői testület a jelen véleménye kialakításánál.

Az eljáró tanács válasza

1. A kérdésfeltevés első mondatában foglaltakra az eljáró tanács a megkeresésben hivatkozott korábbi, 42/06/1 sz. szakértői véleményében kifejtettekkel összhangban, a következők szerint válaszol.

Az Szjt. 64. § (3) bekezdése szerint „A film előállítója (a továbbiakban előállító) az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely saját nevében kezdeményezi és megszervezi a film megvalósítását, gondoskodva ennek anyagi és egyéb feltételeiről.” A 64–66. §-hoz fűzött miniszteri indokolás e bekezdésre nézve kifejtette, hogy „A javaslat – főként francia jogi mintákra építve – a film előállítójának a fogalmát is meghatározza. E definíciónak jelentősége van a producerek szomszédos jogainak szabályozásában (l. a 82. §-t) is. A film előállítójának hitelt nyújtó, a gyártást szponzoráló személy, illetve a megrendelő nem számít előállítónak (producernek). A filmelőállító szervezési teljesítménnyel járul hozzá a film létrejöttéhez, ennek kapcsán a szerzőkkel a mű megalkotására megfilmesítési és közvetlen filmalkotási szerződéseket köt. Természetesen a gyártáshoz más polgári jogi szerződésekre is szükség van, így különösen megbízási, vállalkozási, hitel- és bérleti szerződésekre (64. §).”

Az Szjt. 9. §-a csupán a szerzői vagyoni jogok forgalomképességét korlátozza, ezért az ún. szomszédos jogok, köztük a film előállítóinak jogai élők közt is szabadon átruházhatók; így

jogutódaikat is megilletik: adandó esetben ők is a film előállítójának státusát élvezik. Erről az Szjt. 106. § (8) bekezdése az előző bekezdésekre hivatkozással kifejezetten rendelkezik is.

Az Szjt. 2. §-ára utaló 82. § (3) bekezdése értelmében viszont az Európai Unió kívüli harmadik államokban nem magyar filmelőállító által nyilvánosságra hozott filmek csak nemzetközi egyezmény, illetve viszonyosság alapján védendők.

A hatályos jogunkban alapul vett, francia filmelőállító fogalom az ún. független producerek 1960-as években kezdődött térhódításával vált uralkodóvá. Az angol–amerikai filmgyártásban eredetileg a filmgyártó vállalatok (stúdiók) alkalmazásában álló vagy általuk megbízott forgatásszervezők (physical film producers) minősültek producernek, a film készítésének jogcímén azonban az őket foglalkoztató gyártó (maker of the film) minősült a film-copyright eredeti jogosultjának. A gyártó stúdiók sok produceri munkát más alkalmazottakkal végeztettek a megbízott forgatási producer (physical film producer) helyett, és általában maguk finanszírozták filmjeiket. A gyártó és a független producer közötti megkülönböztetés mára nemzetközileg túlhaladottá vált, amennyiben a film előállítójának fogalma egyrészt a film kezdeményezése és előállításának megszervezése tevékenységi körére összpontosult, kirekesztve a saját erőből történő beruházás és a megrendelés kritériumait; másrészt egyaránt lehetővé téve természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok filmelőállítónak minősülését. A kezdeményező és szervező filmgyártó, valamint a független producer egyaránt a film előállítójának minősül, amennyiben a jogunkba is átvett kontinentális előállítói kritériumoknak megfelel: saját nevében kezdeményezi és megszervezi a film megvalósítását, beleértve az ehhez szükséges anyagi és egyéb feltételek akár mások révén való biztosítását (fund raising) is. Hatályos jogunkból egyértelműen következik, hogy egyéb közreműködők, mint hitelnyújtók, bérbeadók, gyártásvezetők, forgalmazók, más részfeladatokat ellátók nem minősülnek a film előállítóinak.

Az Európai Unióban a „producer” fogalom egységesedése különös jelentőségre tett szert, amennyiben német (1965) és francia jogalkotási mintára a 92/100/EGK sz. (1992. november 19.) irányelv a film alkotóinak szerzői jogai mellé bevezette a filmek első rögzítési előállítóinak kizárólagos szomszédos jogait, és a 93/98/EGK sz. (1993. október 29.) irányelv előírta ezeknek a jogoknak egységesen a film eredeti rögzítésének évét követő ötven éven át, ha pedig ezalatt a filmet jogszerűen nyilvánosságra hozzák, ennek esztendejét követően kezdődő és így tovább tartó ötven éven át fennmaradó védelmét. Az irányelvek ugyanakkor nem definiálták céljaikra a producer fogalmát.

Megrendelésre készülő filmalkotás esetében hatályos jogunk értelmében a megrendelő csak akkor minősülhet előállítóknak, amennyiben megfelel az Szjt. már fent idézett 5. § (1) bekezdésében írt követelményeknek, azaz kezdeményezi és megszervezi a film megvalósítását, és gondoskodik ennek anyagi és egyéb feltételeiről. Amennyiben ezek a kritériumok nem együttesen illenek a megrendelőre, úgy az minősül a film előállítójának, aki megszervezi a megvalósítást és gondoskodik annak anyagi és egyéb feltételeiről.

2. A kérdésfeltevés második részében foglaltakra vonatkozóan az eljáró tanács szerint koprodukció esetén a film-előállítói minőség két vagy több külön-külön előállítónak (producer) minősülő fél között oszlik meg, aminek külső és belső feltételeit, így különösen az anyagi fedezet biztosítását, technikai, művészeti hozzájárulásokat, harmadik személyekkel szembeni jogszerző és kötelezettségvállaló meghatalmazásokat, a felelősség és az eredményekben való részesedés megoszlását filmenként szerződésben kell rögzíteni.

Film koprodukcióját célzó szerződést nemzeti jogok nem nevesítenek; egyes államok bírói jogok szerinti más különös társasági szerződés kategóriája alá sorolják, Belgiumban pl. „időleges társaság” (association momentanée) is létezik. Jogunkban a Ptk. 1977. évi módosítása óta az 568. § (1) bekezdésében előírányzott „koordinatív” polgári jogi társaság szabályai lehetnek irányadóak: „A polgári jogi társaság létesítésére irányuló társasági szerződéssel a felek arra vállalnak kötelezettséget, hogy gazdasági tevékenységet is igénylő közös céljuk elérése érdekében együttműködnek, és az ehhez szükséges vagyoni hozzájárulást közös rendelkezésre bocsátják. Polgári jogi társaságot a felek közös gazdasági érdekeik előmozdítására és az erre irányuló tevékenységük összehangolására, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozhatnak.” Ennek a polgári jogi társaságnak elengedhetetlen eleme, hogy tagjai a nyereségből valamennyien részesüljenek, és a veszteséget is együtt viseljék. Az ettől való eltérés atipikus szerződést eredményez. A Ptk. 569. § (1) bekezdése szerint „a tagok vagyoni hozzájárulása közös tulajdonukba megy át”, amire a Ptk. 139–145. §-a alkalmazandó megfelelően; ez vonatkozik a koprodukció eredményeképpen létrejött eredeti filmnegatívra is. A produceri jogok a szerződésben meghatározott arányban, szabályként az általuk biztosított anyagi hozzájárulásokhoz igazodóan illetik őket, azokat a koprodukciós szerződésben rögzített módon gyakorolják.

A nemzetközi koprodukciókra vonatkozó szerződésekre irányadó jogot a felek jogválasztásának hiányában ennek megfelelően nem a többes szerzőség vagy produceri minőség meghatározására, sem a szerzői és szomszédos jogok tartalmára, illetve hasznosítására, hanem a producerek között létrejövő szerződésekre vonatkozó kollíziós szabály szerint kell meghatározni. A nemzetközi magánjogunkról szóló, hatályos, 1979. évi 13. törvényerejű rendelet 27. § (2) bekezdése szerint a nem jogi személyt alapító társasági szerződést annak az államnak a joga szerint kell elbírálni, amelynek területén a társaság a tevékenységét kifejti. Ez akár több jog is lehet. Ugyanakkor az egyes producerek ilyennek minősülését a személyes joguk határozza meg.

Valamely koprodukciós megállapodás részese a szerződő producereken kívül elvileg más is lehet, pl. megrendelő, gyártó, forgalmazó. A koprodukció producerei jogainak és felelősségének megoszlására, illetve egymás közti vállalására a produceri tevékenységet érintő kikötések az irányadóak. Harmadik személyek felé kétség esetén egyetemlegesen felelnek.

Az Európa Tanács égisze alatt 1994. április 1-jén hatályba lépett Európai Filmkoprodukciós Egyezményt Magyarországon a 7/1998. (I. 23.) Korm. rendelet hirdette ki. Mára 38 tagja van.

Az egyezmény legalább három különböző részes államban létesített koproducer társulására vonatkozik, továbbá olyan koprodukcóra is, amelyben az ilyen három koproducerhez a koprodukciós költségek maximum 30%-át biztosító, harmadik állambeli producer is társul. Az egyezmény 3. cikke szerint koproducernek minősülnek a szerződő államokban létesített filmelőállító társaságok vagy filmelőállítók, akik koprodukciós szerződésben állnak. Az ilyen filmeket a nemzeti filmekkel azonos elbánásban kell részesíteni. Az egyes koproduceri apportok a költségek minimum 10 és maximum 70%-a között mozoghatnak. Mindegyik koproducernek technikai és művészeti hozzájárulást is nyújtania kell, elvileg költségfedezete arányában. Az egyezmény minden koproducer javára előírja a végleges film negatívjának közös tulajdonát és jogot a reprodukálást lehetővé tevő filmhordozó igénylésére. Minden filmkoprodukció a producerei szerinti államok illetékes hatóságainak jóváhagyásától függ, amelyek az illetékességükbe tartozó producertől a film országuk valamelyik nyelvén készült, végleges változatát kérhetik.

Dr. Boytha György, a tanács elnöke
Dr. Wéber Judit, a tanács előadó tagja
Dr. Mayer Erika, a tanács szavazó tagja

FÉNYKÉPFELVÉTEL SZERZŐI JOGI VÉDELME – ESKÜVŐI FELVÉTELEK FELHASZNÁLÁSA

SZJSZT-32/07/1

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság megkeresése

A megkereső által feltett kérdés

A megkereső fél által feltett kérdés arra irányult, hogy az alperes által készített fényképfelvétel – amelyet ajándékba kapott a felperestől – bármilyen további felhasználásához az alperesnek a felperes engedélyét kellett volna-e kérnie. Az eljáró tanácsnak nyilatkozni kellett arról, hogy a perbeli jogvita alapját képező fényképfelvétel rendelkezik-e a szerzői jogi törvény 1–2. §-ában körülírt egyéni, eredeti jelleggel, azaz szerzői jogi védelem alá tartozik-e, amelynek felhasználásához a szerző engedélye szükséges. (A szerk. által megfogalmazott rövidítésben.)

Az eljáró tanács szakértői véleménye

1. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. számú törvény (a továbbiakban: az Sztj.) a fotóművészeti alkotásokat az irodalmi, tudományos és művészeti művek többi kategóriáival

egyenrangú műkategóriaként ismerte el. Megszűnt a magyar szerzői jogban az ilyen alkotásokra vonatkozóan korábban létezett kétszintű – szerzői jogi és egy alacsonyabb szintű, „rokonjogi” – védelem. A Szerzői Jogi Szakértő Testület több szakvéleményében is foglalkozott az ilyen alkotásokkal, amelyeket a jelen szakvélemény is alapul vett. Megemlíten-dő továbbá, hogy a fotóművészeti alkotásoknak a többi műkategóriához való asszimilálása mind nemzetközi szinten, mind pedig a közösségi jog – az *acquis communautaire* – szintjén végbement [lásd erről részletesebben az SZJSZT 10/07. sz. szakvéleményt, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2. (112.) évfolyam 3. szám, 2007. június, p. 84–87.].

Az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdése így rendelkezik: „*Szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen: ... (i) a fotóművészeti alkotás.*”

A hivatkozott szakvéleménnyel összhangban alá kell azonban húzni azt, hogy a „fotóművészeti” jelzőben a „művészeti” kifejezés nem jelent valamilyen külön minőségi besorolást. A fotóművészeti alkotásokra is vonatkozik az Szjt. 1. §-ának (3) bekezdése, amely így szól: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.” (Kiemelés az eljáró tanácstól.) A közösségi jog szintjén az Európai Parlament és a Tanács a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK (2006. december 12.) irányelve 6. cikke tisztázza, hogy egy fénykép szerzői jogi védelmének az egyetlen feltétele az, hogy az a szerző saját szellemi alkotásának minősüljön; semmilyen más kritérium nem alkalmazható ebből a szempontból. A tagállami joggyakorlat is hivatkozik e rendelkezésre (illetve a védelmi idő-irányelv korábbi változatára), így a szakvéleményezett esethez számos ponton hasonló görög *Kalogiannis v. Mastorakis*-esetben [(2007) E.C.D.R. 11] a görög Legfelsőbb Bíróság is megállapította a fényképek eredetiségét, amennyiben tükrözik az alkotó személyiségét, és meghatározható az alkotóképesség bizonyos szintje.

2. A rendelkezésre bocsátott fényképfelvételek, a 2006 folyamán a különböző helyi és országos terjesztésű lapokban, reklámanyagokban megjelent hirdetési anyagok megtekintését követően – a csatolt CD-lemezen található kilencrészes képsorozat kontextusában – az eljáró tanács megállapította, hogy a per tárgyát képező felvétel és annak digitális utómunkával készített változata olyan egyéni, eredeti jellegű műalkotás, amely szerzői védelmet élvez. A fényképfelvétel egyéni, eredeti jellege a fotós által elkapott pillanat sajátosságában ragadható meg; az ábrázolt ifjú pár boldog, bensőséges érzelmeinek megjelenítését a beállítás, a megvilágítás és a képkötő instruálása is segíti. Megállapítható az is, hogy a kilenc képből kiválasztásra került a per tárgyát képező fényképfelvétel, mint a sorozat legjobban sikerült alkotása. A fényképfelvétel digitális utómunkálata során tudatos képkötői munkával és technikai alkalmazásokkal a kép hangsúlyosabban egyéni, eredeti jellegű lett.

3. Az eljáró tanács megállapítja, hogy az ábrázolt ifjú pár a fényképfelvétel tárgyát képezi, és nem tekinthetők a kép alkotóinak, ebből következően a Ptk. 80. §-ának (2) bekezdése értelmében személyiségi jog illeti meg a fényképen szereplő személyeket, de nem illeti meg őket a szerzői jogi védelem. Annak a körülménynek az eldöntése, hogy az ifjú pár képmásával kapcsolatos esetleges visszaélés támaszthat-e ilyen polgári jogi igényt, nem tartozik a testület hatáskörébe.

4. A fentiekből következik annak megállapítása, hogy a fényképfelvétel felhasználására csak a szerző adhat további engedélyt. Így tehát a menyasszonynak a fényképfelvételt érintő ajándékozási szándéka, és maga a megajándékozás nem alapoz meg szerzői jogi felhasználásra irányuló mozzanatot sem az ajándékozó, sem a megajándékozott tekintetében.

Dr. Vida Sándor, a tanács elnöke
Dr. Munkácsi Péter, a tanács előadó tagja
Markovics Ferenc, a tanács szavazó tagja

IPTV SZOLGÁLTATÁS SZERZŐI JOGI MEGÍTÉLÉSE

SZJSZT-31/07/1

Az Artisjus Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület megbízása

I. A megkereső által feltett kérdések (a beadvány teljes szövege)

Több elektronikus hírközlési szolgáltató új digitális televíziószolgáltatást, ún. „IPTV”-t indít. Ehhez internetprotokoll-alapú adatátviteli technológiát használnak, így a műsorfolyam széles sávú internet-hozzáféréseken keresztül, digitális formátumban érkezik az előfizetők otthonába. A digitális televíziószolgáltatás hagyományos televíziókészüléken a digitális jelet analóggá visszaalakító berendezés útján nézhető, azonban a digitális technikai megoldásnak köszönhetően átalakíthatja az eddigi tévé nézési szokásokat, mert számos kényelmi és kiegészítő szolgáltatás kapcsolódik hozzá.

Az IPTV-típusú új televíziószolgáltatások tekintetében három témakörben merültek fel az Artisjus és az egyes üzleti szereplők közötti tárgyalásokon szerzői jogi kérdések: az ún. PVR (personal video recorder) -funkció, valamint az ún. time-shifting (időbeni visszaléptetés) szolgáltatás tekintetében, továbbá a közszolgálati műsorok átvitelével kapcsolatban a Műsorszolgáltatási Alap jogdíjfizetési szerepét illetően.

Az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület ezért a következő kérdésekkel fordul a Szerzői Jogi Szakértő Testülethez:

1. PVR

Az IPTV-típusú szolgáltatások egyik szokásos kényelmi megoldása az ún. PVR, azaz *personal video recorder*,¹ ami azonban a különböző szolgáltatók esetén teljesen eltérő műszaki megoldásokat jelent. Ezek közül egyesek egyértelműen szabad, magáncélú másolatkészítésnek minősülnek, más esetekben azonban a szabad, magáncélú másolatkészítés kivételének alkalmazhatósága kérdéses.

1.1. A tényállás szerint a szolgáltató a saját szerverén elkülönít minden előfizetője számára egy tárterületet, amelyhez csak az adott fogyasztó férhet hozzá, a közönség tagja pedig erre a tárterületre rögzíti a műsorokat (állandó vagy ideiglenes jelleggel)? (Ez az ún. network PVR – ebben az esetben tehát ha pl. 300 fogyasztó kíván rögzíteni azonos műsort, a műsor 300 példányban kerül rögzítésre, minden fogyasztó saját tárterületén. A fogyasztók bármikor hozzáférhetnek saját tárterületükhöz, a rajta lévő másolatokhoz.)

- Tekintható ez az Szt. 35. § (1) bekezdése értelmében szabad, magáncélú másolatnak, ha annak egyéb feltételei fennállnak?
- Ha nem, akkor a leírt PVR-szolgáltatás alapján készült másolat a fogyasztó szemszögéből „más személlyel készítettett másolatnak” minősül az Szt. 35. § (3) bekezdése szerint?
- Ha egyik kérdésre sem igenlő a válasz, tekinthető-e a leírt rögzítés a szolgáltató saját felhasználásának, amelynél a szabad felhasználás minősítése szóba sem kerül?

1.2. A következő tényállás szerint a szolgáltató a saját szerverén egyetlen példányban rögzíti a bármely fogyasztó által rögzíteni kívánt műsort, és a többi fogyasztó, aki azonos műsort kíván rögzíteni, mind ehhez az egyetlen rögzítéshez férhet később hozzá.

- Tekintható ez a másolatkészítés az Szt. 35. § (1) bekezdése értelmében szabad, magáncélú másolatnak, ha annak egyéb feltételei fennállnak?
- Ha a válasz nemleges, a szóban forgó másolatkészítés a fogyasztó szemszögéből „más személlyel készítettett másolatnak” minősül-e az Szt. 35. § (3) bekezdése szerint?
- Ha mindkét válasz nemleges, a másolatkészítés teljes egészében a szolgáltató saját felhasználásának minősül-e, amelynél a szabad felhasználás kérdése szóba sem kerül?

2. Time-shifting

Az ún. time-shifting szolgáltatás lényege, hogy a szolgáltató az egész televíziós műsorfolyamot rögzíti, lehetővé téve, hogy egy-egy műsorszám a közönség tagja által megtekintés közben megállítható és tetszőleges időpontban továbbnézhető legyen. A fogyasztó továbbá bizonyos időszakra (pl. egy hétre) visszamenőleg bármely műsorszámhoz hozzáfér bármely

¹ 2007. évi LXXIV. törvény a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól. 5. § (1) E törvény alkalmazásában: 23. ... Kiegészítő digitális szolgáltatás különösen: ... más részére nyújtott digitális személyi műsorrögzítő szolgáltatás;

időpontban az elektronikus műsorújság segítségével, ezeket a műsorszámokat bármikor megtekintheti.²

Ebben az esetben a rögzítést tehát nem a fogyasztó kezdeményezi, hanem a szolgáltató saját maga, és az előfizetők számára való hozzáférhetővé tétel is a szolgáltató egyoldalú döntése.

Hogyan minősül az IPTV-szolgáltatás ezen részsolgáltatása, tehát a rögzítés és a rögzítést követő érkekelhetővé tétel a nyilvánosságához közvetítés szerzői engedélyezése szempontjából?

3. Műsorszolgáltatási Alap

Vonatkodik-e az Sztj. 28. § (6) bekezdése alapján a Műsorszolgáltatási Alap jogdíjfizetési kötelezettsége a magyar közszolgálati műsorszolgáltató rádió- vagy televíziószervezet műsorában sugárzott művek internetprotokoll segítségével történő, így pl. az IPTV-szolgáltatások keretében történő továbbközvetítésére?

II. Az eljáró tanács szakvéleménye

A megkeresésben hivatkozott IPTV-szolgáltatások technikai megvalósulása

A megkeresésben hivatkozott szolgáltatások (előfizetői műsorrögzítés, központi szerverről történő hozzáférhetővé tétel) az eljáró tanács ismeretei szerint a gyakorlatban a következő technikai megoldásokkal valósulnak meg.

A megkeresés 1.1. pontjában hivatkozott szolgáltatás rendkívül nagy központitárhelykapacitás szükséglete miatt a gyakorlatban nem elterjedt (bár elméletileg, technikailag nem kizárt). A gyakorlatban az egyes előfizetők által birtokolt PVR-tárhelyegységek az előfizető televíziókészüléke mellett (vagy esetleg azon belül) elhelyezett set-top-box-ba kerülnek beépítésre. Az előfizetői set-top-boxokban elhelyezett PVR-ek esetén az előfizetők rögzítik az általuk kívánt műsorokat.

A megkeresés 1.1. pontjában hivatkozott ún. *network PVR*-megoldás is megvalósítható, ilyenkor tehát az előfizető által saját műsorrögzítésre használt tárhely fizikailag nem az előfizetői háztartásban, az előfizetői televíziókészülék mellett (vagy abba beleépítve), hanem a

² 2007. évi LXXIV. törvény a műsorterjesztés és a digitális átállítás szabályairól. 5. § (1) E törvény alkalmazásában: 9. Elektronikus műsorkalauz (EPG): olyan tartalomszolgáltatást is magában foglaló alkalmazás, amely egyebek mellett segítséget nyújt a műsorszolgáltatások és a kiegészítő szolgáltatások közvetlen eléréséhez; 19. Interaktív digitális televíziós szolgáltatások: olyan digitális televíziós szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a felhasználó visszajelzését és választ kétirányú jelátvitelen vagy visszirányú átviteli rendszeren keresztül megvalósuló kommunikáció segítségével; 23. Kiegészítő digitális szolgáltatás ... különösen: ... az elektronikus műsorkalauz, a műsorszolgáltató által összeállított kínálatból igény szerint vagy közel igény szerint nyújtott videoszolgáltatás ...

szolgáltató tulajdonában lévő központi szerveren helyezkedik el, oly módon, hogy a megkeresésben leírt esetben tehát a központi IPTV-szolgáltató biztosít egy külön tárhelyet a szolgáltató tulajdonában lévő központi szerveren, és az előfizető által rögzíteni kívánt műsort erre a merevlemezre külön tárhelyre rögzítik, és innen csak az adott előfizető érheti el. A műsorrögzítés folyamatában az előfizető a távirányító használatával irányítja az „on-screen program guide”-ot, amelynek segítségével kiválasztja a felvenni kívánt jövőbeli műsort, vagy a műsor nézése közben egyszerűen megnyomja a felvétel gombot a távirányítón. A műsor rögzítése során többszöri, közbenső időleges rögzítés is történik a szolgáltató központi szerverén, az ún. buffermemóriában. Minden előfizetőnek külön példányban rögzíti a szerver a kívánt műsort, és az előfizetők a saját tárhelyükön lévő rögzítéshez férhetnek hozzá. Az ily módon felvehető műsorok körét a szolgáltató határozza meg, így az előfizető nem kérheti olyan műsor rögzítését, amely ebből a körből hiányzik. Az eljáró tanács álláspontja szerint a megkeresés 1.1. pontjában leírt network PVR-szolgáltatás esetén nem pusztán arról van szó, hogy a központi szolgáltató az előfizető rendelkezésére bocsát egy meghatározott tárhelyet, amelyre aztán az előfizető szabad belátása szerint közvetlenül végez rögzítéseket, hanem arról, hogy a különböző – adott esetben szerzői jogi védelem alatt álló – műsorszámokhoz való hozzáférés érdekében a központi szolgáltató az előfizetőknek komplex szolgáltatásokat nyújt, illetve műszaki rendszert üzemeltet, biztosít, ezáltal a központi szolgáltató közreműködése az érintett felhasználások tekintetében túlmutat az egyszerű tárhelyszolgáltatáson.

Az 1.2. pont szerinti szolgáltatás és a 2. pont szerinti szolgáltatások műszakilag oly módon valósulnak meg, hogy maga az IPTV-szolgáltató a központi szerverén meghatározott terjedelemben rögzíti a sugárzott televízióadásokat (rendszerint az érintett műsorok szerzői, illetve szomszédos jogi jogosultjai által engedélyezett módon), majd az ily módon rögzített műsorszámokhoz férhet hozzá az egyes előfizetők. Az eljáró tanács ismeretei szerint a megkeresés 1.2. pontjában körülírt műsorrögzítés nem egyedi előfizetői kérésekre megvalósuló másolások formájában valósul meg (bár műszaki szempontból ez sem kizárt), hanem oly módon, hogy a folyamatosan felvett (rögzített) műsorhoz a szolgáltató egyedi hozzáférést biztosít az előfizetőknek, tehát a szolgáltató a jogosultak által engedélyezett összes tartalmat folyamatosan rögzíti, függetlenül attól, hogy az egyes előfizetők konkrétan mely műsorszámokhoz vagy műsorfolyamhoz igényelnek hozzáférést.

A megkeresés 3. pontjában hivatkozott műsor-továbbkövetítés lényegében a hagyományos analóg műsor-továbbkövetítésnek (műsorelosztásnak) megfelelő, internetprotokoll-alapú technikai szolgáltatás, amely megvalósulhat vezetékes rendszeren (pl. optikai kábelon vagy ADSL-hálózaton) és vezeték nélküli módon (pl. műholdas vagy földfelszíni mikrohullámú jelátvitel, GSM-hálózaton keresztüli jelátvitel). Az IPTV-alapú műsor-továbbkövetítés a hatályos szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) alapján megfelel a hagyományos kábeles műsor-továbbkövetítésnek.

Az eljáró tanács válasza a megkeresésben foglalt kérdésekre

Ad. 1.1. Az előfizetői set-top-box egységen belül elhelyezett PVR alkalmazása esetén az előfizető által végzett műsorrögzítési tevékenység a hatályos Szjt. 35. § (1) bekezdése értelmében szabad felhasználásnak minősül, amennyiben az előfizető természetes személy, és a többszörös egyébként megfelel a magáncélú másolás és a szabad felhasználás valamennyi követelményének [Szjt. 33. § (2), amellyel kapcsolatban lásd az SZJSZT 17/06 sz. szakvéleményét].

A megkeresésben hivatkozott *network PVR* alkalmazása esetén tehát, ha a szolgáltató saját központi szerverén különít el minden előfizető számára egy-egy, a szolgáltató által meghatározott kapacitású tárterületet, amelyhez csak az adott előfizető, azonosítást követően férhet hozzá, a tárhelyen való műsorrögzítés nem minősülhet magáncélú másolásnak és ily módon szabad felhasználásnak, ugyanis ebben az esetben a másolat elkészítésében a szolgáltató aktívan és folyamatosan közreműködik, és teljes mértékben irányítása alatt tartja a másolási folyamat elvégzéséhez szükséges komplex technikai-műszaki folyamatot. Ún. *network PVR* esetén a műsor rögzítése nem történhetne meg, ha a szolgáltató nem működtetne egy olyan komplex műszaki szolgáltatást, amelyet, még ha annak működése automatikus is, teljes mértékben a szolgáltató kontrollál. A *network PVR* ezen típusának alkalmazása esetén nem is pusztán arról van szó, hogy az előfizető más személy, a szolgáltató tulajdonában lévő eszközzel készít saját belátása szerint másolatot, hanem arról, hogy az előfizető mással, a szolgáltatóval készített digitális másolatot a műsorról egy elkülönült, teljes mértékben a szolgáltató által kontrollált, zárt műszaki, számítástechnikai rendszeren, emiatt tehát a *network PVR*-rel végzett többszörösítés az Szjt. 35. § (3) bekezdése alapján nem minősül magáncélú másolásnak és szabad felhasználásnak.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a *network PVR* alkalmazásával történő másolatkészítésre vonatkozóan a közelmúltban, egyelőre teljes mértékben még le nem zárt külföldi bírósági ügyekben született bírósági ítéletek is a fenti állásponthez hasonlóan ítélték meg a *network PVR*-szolgáltatást, ezekre a jogesetekre az eljáró tanács a részletes véleményét tartalmazó második részben tér ki.

Ad. 1.2. A megkeresésben hivatkozott eset szerinti műsorrögzítés, vagyis amikor a szolgáltató egyetlen példányban rögzíti a bármely előfizető által rögzíteni kívánt műsort, és az előfizetők mindegyike ehhez az egyetlen rögzítéshez férhet hozzá, szintén nem tartozik a magáncélú másolás és a szabad felhasználás körébe, mert a többszörösítést nem a természetes személy előfizető végzi, hanem a szolgáltató. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a *PVR*-szolgáltatás ezen típusa általában nem úgy valósul meg, hogy a szolgáltató egy-egy műsort rögzít, hanem a megkeresés 2. pontjában leírt esethez hasonlóan oly módon, hogy a szolgáltató saját elhatározásából az egész műsorfolyamat rögzíti.

A megkeresés 1.2. pontjában meghatározott esetben nem az előfizető kérésére kerül sor a rögzítésre, így az Szjt. 35. § (3) bekezdésének alkalmazása szóba sem jöhet.

Az eljáró tanács itt jelezni kívánja, hogy más szempontból a szolgáltató által végzett tevékenység ebben az esetben az Szjt. 26. § (8) bekezdés 2. fordulata szerinti lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánosságához közvetítésnek minősülhet, ugyanis a szolgáltató az általa rögzített (többszörözött) műsorhoz (védett szerzői művekhez, szomszédos jogi teljesítményekhez) az előfizető számára hozzáférést biztosít, még hozzá az előfizetői vevőberendezésen keresztül a néző a saját televíziókészülékén tudja megnézni az adott műsort. A nyilvánosságához közvetítéshez az érintett szerzői és szomszédos jogi jogosultak – ideértve magukat a rádió-, televíziószervezeteket – engedélyre van szükség; a műsorokban elhelyezett ún. „kisjogos” zeneművek tekintetében a szerzői jogosítást és a jogdíjak érvényesítését a zenei művek közös jogkezelését végző szervezet végzi.

Amennyiben pedig az 1.2. pontban megjelölt esetet nem pusztán többszörözésnek tekintjük, hanem a szolgáltató oldalán, lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánosságához közvetítésnek, a többszörözés ezen nyilvánosságához közvetítés szükség szerű, időleges, a műszaki folyamat elválaszthatatlan és lényeges részét képező, önálló gazdasági jelentőséggel nem rendelkező részfázisa, ezért az Szjt. 35. § (6) bekezdése értelmében szabad felhasználásnak minősülhet.

Ad. 2. A megkeresés 1.2. pontjában megjelölt esethez hasonlóan a 2. pontban leírt rögzítési cselekmény, vagyis a műsorfolyamnak a szolgáltató által megvalósuló rögzítése szintén nem minősül magáncélú másolásnak és így szabad felhasználásnak, ugyanis a szolgáltató nem az előfizetők konkrét kérésére, hanem saját elhatározásából, maga készít másolatot az egész műsorfolyamról azért, hogy ahhoz a nyilvánosság tagjai általában díjfizetés ellenében egyénileg hozzáférjenek. A megkeresés 2. pontjában meghatározott esetben tehát a szolgáltató engedélyköteles többszörözést végez, amely az előfizetési díjak alkalmazása esetén közvetlen, a díjak alkalmazása nélkül pedig a szolgáltató reklámbevételei folytán közvetett jövedelemszerzésre irányul.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a megkeresésben leírt 1.2. esethez hasonlóan itt is alkalmazható azonban az Szjt. 26. § (8) bekezdés 2. fordulója, és a szolgáltató tevékenysége ebben az esetben is lehívásra hozzáférhetővé tétellel történő nyilvánosságához közvetítésnek minősíthető, amelynek a többszörözés ugyancsak szükség szerű, a műszaki folyamat elválaszthatatlan, járulékos részcselekménye, amely ugyancsak nem bír önálló gazdasági jelentőséggel, miután a műsorfolyam rögzítésének kizárólag az a célja, hogy a műsorban foglalt művek felhasználását, vagyis az előfizetők részére való lehívásra hozzáférhetővé tételét lehetővé tegye. Ezért a többszörözés ebben az esetben is az Szjt. 35. § (6) bekezdésében meghatározott szabad felhasználásnak minősülhet.

Ad. 3. A közszolgálati műsorszolgáltatók műsorában sugárzott művek tekintetében a hatályos Szjt. 28. § (6) bekezdése szerinti díjfizetés a Műsorszolgáltatási Alap által az IPTV-hálózatok útján megvalósuló műsor-továbbközvetítés esetében is alkalmazandó, amennyiben

a továbbkövetítés az Sztj. 28. § (2) bekezdésében leírtak szerint, azaz egyidejű, változatlan, csonkítatlan módon valósul meg.

Az eljáró tanács szakvéleményének részletes kifejtése

A hatályos magyar Sztj. szabályozása a nemzetközi és a közösségi jogszabályok tükrében

A megkeresésben hivatkozott tartalom-, illetve műsortöbbszörözési, illetve -közvetítési, -továbbkövetítési szolgáltatások szerzői jogi megítélésének nemzetközi jogi háttérét a BUE,³ a WCT,⁴ a WPPT,⁵ továbbá az Európai Unió Műhold- és Kábelirányelve,⁶ valamint az Infosoc-irányelv⁷ adja.

Többszörözési jog, szabad felhasználás, magáncélú másolás

A hatályos magyar Sztj. a WCT-vel⁸ azonos terjedelemben határozza meg a többszörözési jog fogalmát, a 18. §-ban ide sorolva mind a végleges, mind pedig az időleges, akár analóg, akár digitális rögzítési cselekményeket, kifejezetten kiemelve a valamely számítógép merevlemezére történő másolást, rögzítést. Ezek a rendelkezések azért fontosak a megkeresésben hivatkozott felhasználási módok szempontjából, mert a különböző IPTV-szolgáltatások céljára használt, műsorrögzítésre is alkalmas előfizetői vevőberendezések (set-top-boxok), illetve a megkeresésben említett *network PVR* központi szervertárhely ún. számítógépi digitális adattároló eszközök, amelyekre az előfizető által rögzíteni kívánt műsortartalom (a megkeresés 1.1. pontjában hivatkozott eset) felmásolásra kerül. Ugyancsak digitális, számítógépi másolat készül abban az esetben, amikor az IPTV-szolgáltató központilag rögzíti a különböző műsortartalmakat (a megkeresés 1.2., illetve 2. pontjában hivatkozott esetek). A megkeresésben hivatkozott felhasználási esetkörök mindegyikében megvalósul tehát szerzői jogi értelemben releváns többszörözési cselekmény.

A BUE 9. Cikke (2) bekezdésével és az Infosoc-irányelv 5. cikke (2) bekezdésének *b*) pontjával, illetve (5) bekezdésével összhangban az Sztj 33. § (1) bekezdése és 35. § (1)–(3) bekezdése szabad felhasználásnak minősíti a természetes személyek által, magáncélra végzett másolásokat, amennyiben azok a jogszabály által meghatározott egyes konkrét szabad

³ Az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló 1996. szeptember 9-i Berni Egyezmény, melynek hatályos szövegét, az ún. 1971-es Párizsi Szerződést hazánkban belső jogként az 1975. évi 4. tvr. hirdette ki.

⁴ A WIPO 1996. december 20-án Genfben elfogadott Szerzői Jogi Egyezménye

⁵ A WIPO 1996. december 20-án Genfben elfogadott Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Egyezménye

⁶ Az Európai Tanács 93/83/EGK irányelve (1993. szeptember 27.) a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbkövetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról

⁸ Lásd: WCT 1. cikk

felhasználási esetkörökbe tartoznak, egyébként nem sérelmesek az adott mű rendes felhasználására, indokolatlanul nem károsítják a szerzők jogos érdekeit, továbbá megfelelnek a tisztesség követelményeinek, és nem irányulnak a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra. A szabad felhasználásként megengedett, magáncélú másolás feltételei, illetve a „háromlépcsős teszt“, azaz a szabad felhasználás általános előfeltételei szempontjából az eljáró tanács hivatkozik az SZJSZT 17/06. számú szakvéleményében foglaltakra, amely szakvélemény a hatályos Szt. alapján a kérdés részletes elemzését tartalmazza, ezért ehelyütt az eljáró tanács a magáncélú másolás általános előfeltételeire részletesen nem tér ki.

A megkeresés 1.1. pontjában leírt esetben az eljáró tanács álláspontja szerint nem arról van szó, hogy a szolgáltató az előfizető rendelkezésére bocsát egy tárhelyet, amelyen az előfizető szabad elhatározásából bármely műsort rögzíthet és tárolhat, mint például egy egyszerű internetes tárhelybiztosítási szolgáltatás esetén, hanem arról, hogy a szolgáltató olyan komplex számítástechnikai, informatikai rendszert hozott létre, illetve működtet, amely nélkül nem kerülhetne sor a műsorrögzítésére. Ebben az esetben tehát a szolgáltató a pusztán tárhelyszolgáltatáson felül további szolgáltatást nyújt az előfizető számára, és az előfizető, amennyiben valamely műsort rögzíteni kíván, csupán egy digitális parancsot, utasítást ad a szolgáltató tulajdonában lévő és irányítása alatt álló komplex számítástechnikai rendszernek. Ezt követően pedig a szolgáltató komplex műszaki, számítástechnikai szolgáltatása keretében az előfizető kérésére (parancsára, utasítására) központi szerverei és számítógépes rendszere útján elvégzi az adott – jelen esetben szerzői jogi védelem alatt álló – műsorszám rögzítését. Megjegyzendő, hogy e komplex műszaki folyamat során több, köztes rögzítés is történik, amíg az adott tárhelyre kerül a rögzített műsor, amely köztes folyamatra azonban az előfizetőnek további ráhatása nincs, azt a szolgáltató irányítja.

Az eljáró tanács mindezekre tekintettel azt az álláspontot foglalja el, hogy a jelen esetben nem csupán arról van szó, hogy az előfizető más tulajdonában lévő eszközzel készít valamely, szerzői jogi védelem alatt álló műsorszámról másolatot, hanem arról, hogy az előfizető által kívánt rögzítés eleve nem jöhetne létre, ha a szolgáltató nem hoz létre és nem működtet közvetlenül erre a célra olyan komplex műszaki szolgáltatást, amelyet – még ha az automatizált is – teljes mértékben a szolgáltató ellenőriz és irányít.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy ha a network PVR esetében a többszörözési folyamatban kiküszöbölhető lenne a szolgáltató aktív és folyamatos közreműködése, vagyis a szolgáltató által irányított és működtetett komplex műszaki szolgáltatás és a magáncélú másolás feltételei akkor sem valósulnának meg maradéktalanul, hiszen a szolgáltató a network PVR-szolgáltatást előfizetési díj ellenében nyújtja, amely pedig közvetlen jövedelemszerzési célt szolgál. Abban az esetben pedig, ha az előfizető külön előfizetési díj nélkül veheti igénybe a network PVR-szolgáltatást, a magáncélú másolást kizáró közvetett jövedelemfokozási cél is megvalósulni látszik, tekintettel arra, hogy a szolgáltató ilyen esetben magába a komplex szolgáltatás árába építi be a szolgáltatás finanszírozásához szükséges anyagi eszközöket a szolgáltatás egészéért meghatározott előfizetési díj érvényesítése útján, vagy akár egyéb mó-

don juthat közvetlen jövedelemhez, például a PVR-funkcióhoz társított előfizetői felületen elhelyezett hirdetések közzétételével. Az eljáró tanács álláspontja szerint a közvetlen vagy közvetett jövedelemszerzési, illetve jövedelemfokozási cél a hatályos Szjt. 35. § (1) bekezdésének megvalósulása szempontjából a jelen esetben a szolgáltató oldalán is felmerülhet.

Az eljáró tanács tájékoztatja a megkeresőt, hogy a közelmúltban született külföldi bírósági döntések (amelyek még a jogorvoslati eljárások miatt nem tekinthetők véglegesnek) az eljáró tanács fentiekben kifejtett véleményéhez hasonló irányba mutatnak a network PVR-rel megvalósuló többszörözések szerzői jogi megítélése szempontjából.

A Drezdai Fellebviteli Bíróság például a 14 U 1735/06. és 14 U 1071/06. számú ügyben a magáncélú másolás kérdésében elsősorban azt tekintette kulcskérdésnek, hogy ki a másolat készítője. A Drezdai Fellebviteli Bíróság álláspontja szerint nem az a lényeges momentum a többszörözési folyamatban, hogy ki nyomja meg a másolási folyamatot elindító gombot. Az eljáró tanács egyetért a Drezdai Fellebviteli Bíróság azon megállapításával is, hogy a magáncélú másolás szabályait szűken kell értelmezni, annál is inkább, mert a magyar Szjt. 33. § (3) bekezdése is ugyanezt fogalmazza meg amikor kimondja, hogy a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseket nem lehet kiterjesztően értelmezni. A Drezdai Fellebviteli Bíróság ítélete alapján a magáncélú másolás kérdésének megítélésében a meghatározó tényező az, hogy ténylegesen *ki irányítja a másolási folyamatot*, ugyanis a német Szjt. alapján a magáncélú másolás csak akkor alkalmazható, ha a felhasználó harmadik személyek bármilyen beavatkozása vagy részvétele nélkül, függetlenül készít másolatot. A network PVR-szolgáltatás esetén azonban a felhasználónak semmilyen befolyásolási lehetősége nincs a másolási folyamatra, ha egyszer már megrendelte a rögzítést, ugyanis ezt a folyamatot végig teljesen a szolgáltató irányítja és ellenőrzi, ebből kifolyólag az adott esetben magáncélú másolásról és szabad felhasználásról szó sem lehet.

A Drezdai Fellebviteli Bíróság nem látta alkalmazhatónak a német Szjt. által megengedett *ingyenes, harmadik személyek általi többszörözést*⁹ sem, ugyanis a network PVR-szolgáltatás *hirdetés alapú finanszírozása is* közvetett díjat jelent a szolgáltatás nyújtásához. A bíróság álláspontja szerint abban az esetben, ha a szolgáltatást díjmentesen nyújtják, a harmadik személy, vagyis a szolgáltató többszörözési folyamatban való részvételének csak a szükséges közreműködésre kell korlátozódnia bármilyen lényeges szolgáltatás nyújtása nélkül, és ez az adott ügyben nem valósult meg.

A többszörözési jog tekintetében a drezdai bíróságéhoz hasonló döntést hozott az OLG Köln is 2005-ben egy, a PVR-szolgáltatással kapcsolatos ügyben,¹⁰ a kölni bíróság ítéletében

⁹ A német szerzői jogi törvény 53. § (1) bekezdése szerint magáncélra a műről természetes személy másolatot készíthet bármely hordozóra, amennyiben az sem közvetve, sem közvetlenül nem szolgál jövedelemszerzési célt, és amennyiben a másolat nem nyilvánvalóan jogellenesen előállított példányról készült. A többszörözésre jogosult személy más személlyel is készíthet másolatot, amennyiben az ingyenesen történik, vagy amennyiben a többszörözés papírhordozóra vagy hasonló hordozóra bármilyen fotómechanikai eljárással vagy más hasonló eljárással történik.

¹⁰ Az OLG Köln 2005. 09. 09. napján kelt 6 U 90/05 számú ítélete a Personal Video Recorderrel kapcsolatban

szintén megállapította, hogy a másolat készítője az általános jogi álláspont szerint az, aki a másolatot ténylegesen elkészítette. A kölni bíróság kiemelte, hogy a PVR-szolgáltatással szemben egy pénzérmével működő CD-másoló automata esetében nem az automata üzemeltetője minősül a másolat elkészítőjének, hanem az automatát használó személy, mivel ebben az esetben az automata üzemeltetője a másolatkészítés folyamatában nem vesz részt. A PVR-szolgáltatás esetében azonban az egész többszörözési eljárás, beleértve a műsorjelek szolgáltató általi vételét, a szolgáltató szerverére való továbbítását és digitalizálását, kizárólag a szolgáltató irányítása alatt áll.

Az amerikai Southern District Court of New York a Twentieth Century Fox Film; The Cartoon Network felperesek v. Cablevision, CSC Holdings alperesek közötti perben¹¹ megállapította, hogy az alperesi szolgáltató jogellenesen többszörözte a felperesek műsorait, mert a felvételre kiválasztott műsorok teljes másolatát az alperesi szolgáltató tulajdonában álló központi szerveren lévő, az előfizetőnek biztosított tárhelyen rögzítették, tárolták, és maga a szolgáltató, és nem az előfizető készítette a másolatot a szolgáltató tulajdonában lévő központi szerveren található tárhelyen. A bíróság döntését azzal indokolta, hogy a network PVR-szolgáltatás a kábelszolgáltató folyamatos és aktív részvételét igényli, és az előfizető nem tud egy egyszerű gombnyomással műsort rögzíteni, hanem ahhoz a szolgáltató aktív közreműködése és számítógépek, eszközök és eljárások sokasága szükséges, amelyek a szolgáltató tulajdonában és irányítása alatt állnak.

A megkeresés 1.2. és 2. pontjában említett esetekben megállapítható, hogy a többszörözést nem maga a természetes személy előfizető végzi, hanem az IPTV-szolgáltató, ezért ezekben az esetekben a szabad felhasználásként megengedett magáncélú másolás nem jön szóba.

Az eljáró tanács itt jelezni kívánja, hogy más szempontból a szolgáltató által végzett tevékenység ebben az esetben az Szt. 26. § (8) bekezdés 2. fordulata szerinti lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánossághoz közvetítésnek minősülhet, és – ahogy az a fentiekben kifejtésre került – a lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánossághoz közvetítés szempontjából a közvetítést megelőző tartalomrögzítés, illetve időleges tárolás a közvetítési folyamat elválaszthatatlan, önálló gazdasági jelentőség nélküli részcselekményének tekinthető. Az Infosoc-irányelv 5. cikk (1) bekezdése, illetve az Szt. 35. § (6) bekezdése az időleges, a nyilvános közvetítés célját szolgáló, járulékos többszörözési cselekményeket kifejezetten szabad felhasználásnak minősíti, amennyiben azok a műszaki eljárás elválaszthatatlan és lényeges részét képezik, kizárólagos céljuk az, hogy lehetővé tegyék a harmadik személyek között hálózaton, köztes szolgáltató által végzett átvitelt, illetve valamely mű vagy más teljesítmény jogszerű felhasználását, feltéve, hogy a többszörözések ezen túlmenően önálló gazdasági jelentőséggel nem bírnak. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a fent hivatko-

¹¹ Twentieth Century Fox Film Corp. v. Cablevision Systems Corp., S.D.N.Y., No. 06cv3990, 3/22/07.

zott döntéseiben a Drezdai Fellebbviteli Bíróság is ezzel megegyező következtetésre jutott, és az ilyen, egy műszaki folyamat elválaszthatatlan részét képező, időleges rögzítési rész-cselekményeket a német szerzői jogi törvény alapján ún. „ephemeric” rögzítésnek, vagyis szabad felhasználásnak tekintette.

Lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánosságához közvetítés

A WCT, illetve a WPPT bevezette az internetes vagy más online felhasználásokra az ún. hívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánosságához közvetítés, illetve a közönség számára való hozzáférhetővé tétel fogalmát,¹² és az ezekre a cselekményekre vonatkozó kizárólagos jogokat mind a szerzők, mind az előadóművészek, mind pedig a hangfelvétel-előállítók számára biztosította. Az Infosoc-irányelv iktatta be a közösségi jogba az ennek megfelelő szabályokat, kiterjesztve a nyilvánosságához való hozzáférhetővé tétel jogát a műsorsugárzó rádió-, illetve televíziószervezetekre és a filmelőállítókra is.¹³

A hatályos magyar Szjt. lényegében a WCT, a WPPT, illetve az Infosoc-irányelv rendelkezéseivel megegyező módon és az Infosoc-irányelvvel megegyező alanyi kör számára biztosítja a hívás útján történő hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánosságához közvetítés, illetve a szomszédos jogok tekintetében a nyilvánosságához való hozzáférhetővé tétel jogát, amely utóbbi a rádió- és televíziószervezeteket is megilleti. Ennek azért van jelentősége, mert a megkeresés 2. pontjában leírt felhasználási mód esetében valamely sugárzott televízióadás teljes műsorfolyamát teszik a nyilvánosság egyes tagjai számára hozzáférhetővé, mégpedig úgy, hogy a közönség egyes tagjai a hozzáférés helyét, illetve idejét egyénileg választhatják meg. Ez pedig a műsorokban foglalt szerzői műveken kívül, ideértve az ún. kisjogos zeneműveket is, melyekre az ARTISJUS közös jogkezelési jogköre kiterjed, az egyes érintett műsorszolgáltató televíziószervezetek kizárólagos jogát is érinti.

Az eljáró tanács véleményétől eltérő jogértelmezés jelent meg a fentiekben már hivatkozott drezdai döntésekben. A Drezdai Fellebbviteli Bíróság a 14 U 1735/06. és 14 U 1071/06. számú ügyben, ellentétben az alacsonyabb fokú lipcsei bíróság ítéletével, arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen IPTV-szolgáltatások esetében nem alkalmazható a nyilvánosságához közvetítés mint kizárólagos szerzői jog, ugyanis a műsort nem tették a „nyilvánosság” számára elérhetővé, mert a szolgáltató csupán a másolatot megrendelő előfizető számára tette elérhetővé a másolatot, akinek a belépésnél egyébként is azonosítania kell magát.

Az amerikai Southern District Court of New York a Twentieth Century Fox Film; The Cartoon Network felperesek v. Cablevision, CSC Holdings alperesek közötti perben a drezdai döntéssel pont ellenkező következtetésre jutott, és megállapította a nyilvánosságához való közvetítés megtörténtét a német ügghöz hasonló esetben.

¹² WCT 8. cikk, WPPT 10. és 14. cikk

¹³ Infosoc-irányelv 3. cikk (1) és (2) bekezdése

Az eljáró tanács álláspontja – más külföldi bíróságokkal azonos módon – a drezdai döntéssel szemben az, hogy a megkeresés 1.2. és 2. pontjában megjelölt esetekben a szolgáltató tevékenysége az Szt. 26. § (8) bekezdés 2. mondata szerinti, ún. lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánossághoz közvetítésnek minősülhet, amelynek a WCT és az Infosoc-irányelv fent hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően pont az a lényegi sajátossága, hogy a felhasználók a műveket egyedileg, egy általuk meghatározott időpontban és helyen érhetik el. A drezdai döntés maradéktalan elfogadása ugyanis a WCT és az Infosoc-irányelv vonatkozó rendelkezéseit kiüresítené. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy más német bíróság, így például a fent már hivatkozott OLG Köln a drezdai döntéssel szemben megállapította a PVR-rel kapcsolatos 2005-ös ügyben az Infosoc-irányelvnek megfelelő német szabályozás alapján a lehívásra hozzáférhetővé tétellel megvalósuló nyilvánossághoz közvetítési jog sérelmét, mivel álláspontja szerint a PVR-szolgáltatás esetében az előfizetők a kért műsort az általuk választott helyről, vagyis a saját vagy más számítógépen nézhetik meg a választásuk szerinti időben, mert a tárolt műsor a szolgáltató szerverén egy bizonyos időtartamra lehívásra hozzáférhető.

A Műsorszolgáltatási Alap díjfizetési kötelezettsége IPTV-szolgáltatással megvalósuló egyidejű, változatlan, csonkítatlan műsor-továbbközvetítés esetén

A BUE 11. és 11bis cikke alapján a szerző kizárólagos joga, hogy engedélyezze művének nyilvánosságához közvetítését, valamint a sugárzott mű (tehát a sugárzott műsorban lévő szerzői jogi tartalom) vezeték útján vagy vezeték nélkül történő nyilvánosságához közvetítését, ha ezt a közvetítést az eredetitől eltérő más szervezet végzi.

A rádió- és televízióműsorok egyidejű, változatlan és csonkítatlan továbbközvetítésére vonatkozó hatályos Szt.-beli szabályozás részben a BUE 11bis cikkén, részben a Műhold- és Kábelirányelv 1. cikk (3) bekezdésén alapul. Az Szt. 28. § (2) bekezdése alapján a szerzőnek kizárólagos joga, hogy a rádió- vagy televíziószervezet, illetve a saját műsort a nyilvánossághoz vezeték útján vagy másként közvetítő műsorában sugárzott, illetve közvetített művének sugárzással, vezeték útján vagy egyéb módon – az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával – a nyilvánosságához történő egyidejű, változatlan és csonkítatlan továbbközvetítésére engedélyt adjon.

A magyar Szt.-beli szabályozás szempontjából ugyanakkor – eltérően a Műhold- és Kábelirányelv hivatkozott szabályától – nincs jelentősége annak, hogy a továbbközvetítés vezetékkel vagy mikrohullámú rendszer útján, esetleg másként valósul meg. Az Szt. 28. § (2) bekezdése alapján a szerzőknek a sugárzott, illetve közvetített műveik sugárzással, vezeték útján vagy egyéb módon történő továbbközvetítésére a jelátvitel műszaki jellemzőitől függetlenül van kizárólagos joguk. A szabály alapján tehát a szerzők ezen joga mind a vezetékes, mind a vezeték nélküli továbbközvetítési jogra kiterjed, amely többek között magában foglalja a sugárzással, a vezeték útján, vagyis a fent hivatkozott Műhold- és Kábelirányelv

1. cikk (3) bekezdése alapján a kábelen és mikrohullámon történő vezetékes továbbkövetítéssel, valamint a vezeték nélkül történő, bármely más módon megvalósuló továbbkövetítést, így az internetprotokoll segítségével történő továbbkövetítést is.

Az Szjt. 28. § (2) bekezdése alapján azonban a szerzők engedélyezési joga csak műveik egyidejű, változatlan és csonkítatlan továbbkövetítésére terjed ki, amelyből következően ezen joguk nem foglalja magában műveik nem egyidejű vagy nem változatlan, illetve nem csonkítatlan továbbkövetítését (ez utóbbiakra az Szjt. 27. §-a vonatkozik).

Mindezekből kifolyólag a nem egyidejű IPTV-jellegű továbbkövetítési szolgáltatások (pl. késleltetett nézést lehetővé tevő, mint pl. a megkeresés 1.2., illetve 2. pontjában hivatkozott szolgáltatások), nem tartoznak a szerzők Szjt. 28. § (2) bekezdésében megjelölt továbbkövetítési jogába.

Amennyiben az IPTV-hálózat által végzett műsor-továbbkövetítés egyidejű, változatlan és csonkítatlan módon valósul meg, úgy a továbbkövetítés az Szjt. 28. § (2) bekezdése szerinti felhasználásnak minősül. Az Szjt. 28. §-ának (6) bekezdése értelmében pedig a közszolgálati műsorok továbbkövetítése után az IPTV-hálózat üzemeltetője helyett a Műsor-szolgáltatási Alapot terheli a díjfizetési kötelezettség.

Id. dr. Ficsor Mihály, a tanács elnöke
Dr. Sár Csaba, a tanács előadó tagja
Dr. Kiss Zoltán, a tanács szavazó tagja